

Cameron és Orbán: két külön világ

Az utóbbi időben itt-ott felbukkannak elemzések, amelyek iparkodnak bizonyítani a brit konzervatív párt és vezetője, David Cameron, valamint a Fidesz-MPSZ és elnöke, Orbán Viktor közti hasonlóságokat. Tekintettel arra, hogy a jövő év tavaszán esedékes brit, illetőleg magyarországi választásokon győzelemre esélyes a két szervezet, továbbá mindketten konzervatívnak vallják magukat, érdemes vállalkozni az összehasonlításra. Előjáróban leszögezhetjük, hogy, a két pártot és vezetőiket ismerve csupán egy megkérdőjelezhetetlen azonosság állapítható meg a két pártelnök között: mindketten férfiak.

A brit konzervatívok, miután 1997-ben elveszítették a választásokat, hihetetlen mértékben voltak képesek megújítani arculatukat és programjukat. A Margaret Thatcher nevével fémjelzett hosszú tory uralom komoly örökséggel gazdagította – és részben terhelte meg – a David Cameron-William Hague páros vezette pártot. Hiszen Thatcher kormányzására a szívós és következetes reformok voltak jellemzőek, amelyek új irányt szabtak a brit gazdaságnak és társadalomnak, ugyanakkor a Reagan-Kohl-Thatcher-Mitterrand fémjelezte csapat mintegy megnyerte a nyugati liberális demokráciának a hidegháborút. Óriási szerepe volt személy szerint Thatchernek és pártjának is abban, hogy a történelemben lezárult a kommunista diktatúra időszaka.

Thatcher távozása ugyanakkor űrt is hagyott maga után. A Vaslady akkor lépett ki a politikából, amikor a globalizáció addig nem tapasztalt kihívásokkal szembesítette az immár többpólusúvá vált világot. Ebben a korban kellett megfelelő válaszokat találniuk azoknak a brit politikai vezetőknek, akiknek tehetségéhez nem fért kétség, ám munkálkodásukra rányomta a bélyegét a nagy formátumú előd szellemisége, akinek integráló ereje és lendülete messze meghaladta az utódokéit. Évek teltek el addig, amíg David Cameron személyében egy fiatal, karizmatikus, óriási meggyőző erővel és tudással rendelkező ember léphetett az élvonalba. Cameron nem pusztán a fiatalság lendületét hozta el a nagy múltú toryknak, hanem újszerű, de mindig következetesen konzervatív válaszokat is adott az újszerű kihívásokra. Pártja mára jelentősen megnövelte bázisát: átvette a zöld párt szerepét, hangsúlyozva a természeti környezetért érzett felelősséget, teret véve el ezáltal a baloldaltól. Az emberi jogokért való markáns kiállásával viszont a liberálisok vitorláiból vonta ki a szelet. Mindemellett képes volt megerősíteni a hagyományos konzervatív értékeket, amelyek a szabályozott, de szabad versenyre épülő liberális gazdaságpolitikában, a hatékony és szolgáltató állam eszményében és gyakorlatában, a család, mint a társadalom legfontosabb alapegységének megerősítésében öltenek leginkább testet.

Mindezen értékek nem üres szólamok, hiszen konkrét javaslatok megfogalmazásában jelennek meg és kapnak értelmet. Hihetetlen fontos volt Cameron tavaly októberi pártkongresszusi beszéde, amelyben azonnal reagált az amerikai kormány sok száz milliárd dolláros válságsomagjára, valamint a válság hatásainak enyhítésére szolgáló munkaspárti kormány intézkedési terveire. Ebben az ellenzék vezére higgadtan és felelősségteljesen szólt a válság okairól, kihangsúlyozva, hogy nem a kapitalizmus és a liberális piaci értékek jutottak csődbe, hanem felelőtlen emberek és a piac szabályozására szolgáló szervezetek elégtelen működése okozták a pénzügyi bajokat. Határozottan kijelentette, hogy a helyzet megoldásának kulcsa az összefogásban, a közös cselekvésben rejlik: ezért – bár számos lényeges ponton eltér a véleménye a kormányétól – felsorolta azokat a nagyon konkrét ügyeket (törvényjavaslatokat, kormányzati intézkedéseket), amelyekben a nagy rivális, Brown miniszterelnök mellé áll. Mert egyetlen pártpolitikai érdek sem írhatja felül a brit nemzeti érdekeket, és semmi nem veszélyeztetheti a brit emberek biztonságát!

El tudunk képzelni akár csak megközelítően hasonló magatartást Orbán Viktortól? Bajosan.

A brit választójogi rendszer teljesen eltér a magyartól, ezek összehasonlítása most nem is célokom. A közjogi rendszer milyenségétől azonban teljesen független a politikusi magatartás és a stílus, valamint az, hogy a gyakorlati (kormánypárti vagy ellenzéki) politizáláshoz milyen módon közelítünk. Erre is lehangoló példát adott számunkra Cameron és csapata a legutóbbi, manchesteri kongresszusukon. Nem általában bírálták a kormányt, hanem konkrétumokkal. Az összes szakpolitikusuk hosszasan, ámde emészthető formában és látványosan adták elő alternatív elképzeléseiket. A forma eszköz volt, a lényeg mindig a szakpolitikai terv, a számokkal és törvényjavaslatokkal alátámasztott konzervatív program. Ez persze azt is jelenti, hogy a toryknál nincs mellébeszélés és hazudozás. Cameron, Osborne (az árnyékkormány pénzügyminisztere) és Hague, mint ahogyan az alájuk rendelt államtitkárok és tanácsadók világosan elmondták, hogy kormányzásukkal nem jön el a Kánaán, rengeteg reformra és az azokhoz nélkülözhetetlen megszorításokra lesz szükség. Mert a brit állam is hatékonytalanul, gyakran átláthatatlan módon és pazarlóan működik. Meg is nevezték a felelősöket, ám nem álltak meg itt, hanem a megoldásokról is olyan precízen és részletesen szóltak, mintha a parlamentben tartanák a kormányprogram vitáját.

Mint látjuk, Cameron és kollégái összes megnyilvánulásán az elv- és szakszerűség, valamint a polgári jó modor és mérsékelt hangnem uralkodik. Ez aligha mondható el Orbán Viktorról.

Nos, ha a kedves olvasó idáig eljutott, már maga is mosolyog azok igyekezetén, akik Orbánt Cameronhoz hasonlítják. Azt az Orbánt, akinek pártja folyamatosan kettős beszédet alkalmaz: elég csak az „én kommunistám jó kommunista, a te kommunistád viszont bűnöző” különbségtételre gondolni. Azt az Orbánt, aki soha semmi konkrétumot nem mond. Akiben nincs tisztelet az ellenfél iránt, aki a politika tőle eltérő nézeteket valló szereplőit ellenségként, netán ördögként mutatja be. Akiket ördögként is kell kezelni: el kell taposni, meg kell semmisíteni vagy börtönbe kell zárni. Azt az Orbánt, aki mereven elutasítja a reformokat: úgy csökkentené az állami bevételeket, hogy közben nem tenné hatékonyvá az államháztartást. Vagyis pótlólagos erőforrásokat vonna be a korrump, jövőfelélő állam szerkezetének fönntartásához. Le is leplezi magát, hiszen 7%-os deficitről beszél. De azt is tegyük hozzá (amit Orbán persze elhallgat), hogy ezt csak és kizárólag külföldi kölcsönökből tudná finanszírozni, ami tovább növelné az így is égbekiáltó eladósodottságunkat. Arról nem is beszélve, hogy ezt az államháztartás-szerkezetet nem finanszíroznák a nemzetközi pénzügyi szervezetek, amint ezt az IMF tárgyalója világossá is tette a közelmúltban.

Orbán tehát egyszerre keni el a tényeket és blöfföl. Cameron ilyet nem tesz.

Orbán és a Fidesz a jelenlegi nagy és pazarló, gondoskodó állam modelljében hisz. Szemmel láthatóan nem hisz a szabályozott de szabad versenyben, az egyéni kezdeményezések előtt álló akadályok mind teljesebb lebontásában. Elutasítja a globalizációt, s ahelyett, hogy az emberi fejlődés ezen – valóban gyakran kártékony tüneteket produkáló – szakaszában a kölcsönös előnyök kiteljesítésén fáradozva fogna össze másokkal és törekedne a magyar nemzeti érdekek képviseletére, sokkal inkább befelé fordul, nacionalista utat választ. Fundamentalista retorikával él és kokettál a szélsőjossal, csak azért, hogy szavazatait maximalizálja, holott ezáltal éppen az eszmék relativizmusát hirdeti és ejt foltot sokak számára szent értékeken. Mindebből logikusan következik, hogy Orbán és pártjának gazdaság- és társadalompolitikája sokkal inkább erősen populistá, baloldali és semmi esetre sem (angolszász típusú) konzervatív.

Cameron ezzel szemben élesen elhatárolja magát minden szélsőségtől. Nem köt kompromisszumot a mások emberi méltóságát nem tisztelőkkal. Ő elégedetlen a brit és az európai folyamatokkal egyaránt. Ezért reformokat sürget. Erős Európában érdekelt, ezt mindenhol hangoztatja. Am olyan Európában, amelyben az intézmények átláthatóan és demokratikusan működnek, ahol világos, hogy ki és hogyan hoz meg döntéseket, ahol a pénzeket a versenyképesség növelésének szem előtt tartásával, demokratikus és átlátható mechanizmusokon keresztül osztják. Ez a szándék hívta életre az Európai Parlament Európai Konzervatívok és Reformerek (EKR) frakcióját. Ebben a csoportban foglal helyet sok más párt mellett az MDF is. Az az MDF, amelynek vezetője kipróbált barátja és szoros szövetségese David Cameronnak, ezért is volt díszszónok Dávid Ibolya a toryk manchesteri kongresszusán. Ennek a csoportnak a kovásza a modern szabadelvű konzervativizmus. Ebben a csapatban az egymás sajátos (nemzeti) érdekeinek tisztelete megkérdőjelezhetetlen. A Fidesz vezetői (Szájer József szájával) fröcsögve utasították el az együttműködés minimumát is Bokros Lajossal, aki pedig köztiszteletnek örvend a toryknál. Mindent megtettek, hogy lejárássák az EKR-t, amivel alpári módon sértették meg a brit konzervatívokat. Orbán pedig hallgatott, tehát nyilván egyetértett Szájerral. Hogyan hasonlíthatna akkor Orbán Cameronhoz?

David Cameron nem most lett demokrata és konzervatív. Mindig is az volt, ahogy politikai családja is a konzervativizmus világítótornya évszázadok óta Európában. Cameron jól ismeri a világot, Európát és benne Magyarországot. Pontosan tudja, hogy ki a barátja, kiben bízhat és kivel együtt képviselheti a modern szabadelvű konzervativizmust. Mostanra bárki beláthatja, hogy aligha Orbán Viktorral.

Kerék-Bárczy Szabolcs
az MDF elnökségének tagja

Megjelent az azóta megszűnt www.igende.hu oldalon 2010. február 11-én.